

Cơ sở khoa học và giá trị của việc xác định tầm nhìn và định hướng phát triển đất nước trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam

Nguyễn Thị Hiệp*

*Phòng QLĐT và NCKH, Trường Chính trị tỉnh Thanh Hóa

Received: 26/12/2023; Accepted: 2/1/2024; Published: 8/1/2024

Abstract: At each term of Congress, important issues will be decided, with a journey with specific goals and tasks, and the achievements achieved in that journey will be the premise for the next journey. develop on the road to socialism. Therefore, researching, thoroughly grasping and clarifying the content, theoretical basis, practice, solutions and values of “The country’s vision and development orientation in the document of the 13th Party Congress”, is a necessary matter.

Keywords: Congress, communist party, leaders, documents

1. Mở đầu

Mỗi nhiệm kỳ Đại hội Đảng Cộng sản Việt Nam (ĐCSVN) là một sự kiện chính trị, đột sinh hoạt chính trị trọng đại của toàn Đảng, toàn dân. Bởi lẽ, ở mỗi lần diễn ra Đại hội nhiệm kỳ sẽ quyết định những vấn đề quan trọng, với một chặng đường có mục tiêu, nhiệm vụ cụ thể và thành tựu đạt được ở chặng đường đó sẽ là tiền đề cho chặng đường sau phát triển trên con đường đi lên chủ nghĩa xã hội (CNXH). Vì thế, việc nghiên cứu, quán triệt, làm rõ nội dung, cơ sở lý luận, thực tiễn, giải pháp và giá trị của “Tầm nhìn và định hướng phát triển (ĐHPT) của đất nước trong văn kiện Đại hội XIII của Đảng”, là vấn đề cần thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Cơ sở khoa học của quan điểm xác định tầm nhìn và ĐHPT đất nước trong Đại hội XIII của Đảng

Một là, cơ sở lý luận

Những luận điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin về phân kỳ hình thái kinh tế - xã hội, đặc biệt là thời kỳ quá độ lên CNXH ở dạng nước thuộc địa nửa phong kiến chưa được đề cập và là khoảng trống đòi hỏi các đảng cộng sản cần bổ sung làm rõ. Việt Nam là một nước thuộc địa nửa phong kiến, sau khi tiến hành CM tháng Tám thành công và Nhà nước Việt Nam dân chủ cộng hòa ra đời. Vào năm 1954 với chiến thắng Điện Biên Phủ, miền Bắc hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân, giành được độc lập đi lên xây dựng CNXH và miền Nam tiếp tục cuộc đấu tranh giải phóng. Sau thắng lợi mùa xuân năm 1975, giải phóng miền Nam và cả nước được thống

nhất cùng đi lên xây dựng CNXH. Vì thế, thời kỳ quá độ lên CNXH ở Việt Nam vừa mang tính phổ biến, vừa mang tính đặc thù, là một nước có điểm xuất phát thấp lại phải khắc phục hậu quả của chiến tranh rất nặng nề và kéo dài bỏ qua chế độ tư bản chủ nghĩa đi lên CNXH.

Hai là, cơ sở thực tiễn

Về thực tiễn bối cảnh thế giới, hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn, song đứng trước nhiều khó khăn, trở ngại. Tình hình chính trị, an ninh, kinh tế thế giới có những biến động lớn, nhanh chóng, phức tạp, khó dự báo. Cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn, xung đột cục bộ tiếp tục diễn ra phức tạp, quyết liệt; chủ nghĩa dân tộc cực đoan, chủ nghĩa dân túy, cường quyền nước lớn trong quan hệ quốc tế gia tăng. Toàn cầu hóa tiếp tục tiến triển nhưng gặp nhiều trở ngại, luật pháp quốc tế và các thể chế đa phương toàn cầu đứng trước những thách thức lớn. Cuộc CMCN lần thứ tư tạo ra cả thời cơ và thách thức đối với mọi quốc gia, dân tộc.

Về thực tiễn tình hình trong nước, Đảng ta đã lãnh đạo trải qua 35 năm thực hiện đường lối đổi mới, 10 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên CNXH (bổ sung, phát triển năm 2011) và Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 10 năm 2011-2020, đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử. Quy mô, trình độ phát triển kinh tế, xã hội của đất nước được nâng lên. Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay. Đây là động lực, nguồn lực quan trọng để đất nước ta vượt qua khó khăn, thách thức, phát triển nhanh, bền vững trong những năm

tới. Tuy nhiên, kinh tế - xã hội phát triển vẫn chưa tương xứng với tiềm năng, lợi thế của đất nước và còn nhiều khó khăn, thách thức. Ở mỗi kỳ đại hội Đảng đều là những đầu mối quan trọng về sự phát triển của Đảng, của đất nước và của sự nghiệp xây dựng CNXH ở Việt Nam. Đánh giá đúng thành tựu, kết quả đạt được của các chặng đường đã trải qua của thời kỳ quá độ lên CNXH là: “chặng đường đầu”, “thời kỳ công nghiệp hóa”, “thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa”; “thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”; “công nghiệp phát triển”. Qua nghiên cứu có thể thấy, vị trí của đất nước ta đang ở chặng đường “công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước” và “nước có nền công nghiệp phát triển”, đây là những chặng đường cuối của thời kỳ quá độ lên CNXH ở Việt Nam - nước có điểm xuất phát thấp từ nền sản xuất lạc hậu đi lên xây dựng CNXH.

Thực tiễn đất nước đang tồn tại bốn nguy cơ mà Đảng đã chỉ ra và có mặt gay gắt hơn. Nguy cơ tụt hậu, rơi vào bẫy thu nhập trung bình còn lớn. Việc phát triển văn hóa, bảo đảm phúc lợi xã hội, thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội, bảo đảm định hướng XHCN trong phát triển kinh tế thị trường. Việc phát triển đồng bộ các vùng, miền, địa phương trên cơ sở phát huy tiềm năng, lợi thế của từng vùng vẫn còn nhiều hạn chế.... Đảng, Nhà nước phải đưa ra tầm nhìn, thông qua và quyết định mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ trong Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội đất nước định kỳ 5 năm, 10 năm tới từ (2021 - 2030), tầm nhìn đến năm 2045 là cần thiết. Việc xác định “Tầm nhìn và ĐHPT đất nước trong văn kiện Đại hội XIII của Đảng” đã bảo đảm tính nhất quán với Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên CNXH được Đại hội VII của Đảng thông qua năm 1991 (Cương lĩnh 1991) và Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên CNXH (bổ sung, phát triển năm 2011) của Đảng đã đề ra. Nội dung “Tầm nhìn và ĐHPT đất nước trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng”, thể hiện ở những đầu mối thời gian, các mục tiêu nêu cụ thể hướng tới của đất nước ta là:

(1) Đến năm 2025, kỷ niệm 50 năm giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước: Là nước đang phát triển, có công nghiệp theo hướng hiện đại, vượt qua mức thu nhập trung bình thấp. Đảng ta đã đưa ra định hướng các chỉ tiêu chủ yếu về phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2021 – 2025, trong đó xác định về kinh tế: “Tốc độ tăng trưởng GDP bình quân 5 năm đạt khoảng 6,5 - 7%/năm. Đến năm 2025, GDP

bình quân đầu người khoảng 4.700 - 5.00 USD...”.

(2) Đến năm 2030, kỷ niệm 100 năm thành lập Đảng thì Việt Nam trở thành nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao. ĐHPT đất nước giai đoạn 2021 - 2030, Đảng ta xác định 12 định hướng trên các lĩnh vực của đời sống xã hội, trong đó về lĩnh vực kinh tế là: “Bảo đảm ổn định kinh tế vĩ mô, đổi mới mạnh mẽ mô hình tăng trưởng...nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh của nền kinh tế”.

(3) Đến năm 2045, kỷ niệm 100 năm thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, nay là nước Cộng hòa XHCN Việt Nam: Trở thành nước phát triển, thu nhập cao. Văn kiện Đại hội XIII đã chỉ rõ: “Trong nhiệm kỳ 2021 - 2025 và những năm tiếp theo, mục tiêu phát triển tổng quát của chúng ta là: Nâng cao năng lực lãnh đạo, năng lực cầm quyền và sức chiến đấu của Đảng; xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện; củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước, chế độ xã hội chủ nghĩa; khơi dậy khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc, phát huy ý chí và sức mạnh thời đại; đẩy mạnh toàn diện, đồng bộ công cuộc đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa; xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc, giữ gìn môi trường hòa bình, ổn định; phấn đấu đến giữa thế kỷ XXI, nước ta trở thành một nước phát triển, theo định hướng XHCN”.

2.2. Giá trị lý luận, tư tưởng, thực tiễn của việc xác định tầm nhìn và ĐHPT đất nước trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng

Một là, giá trị lý luận

Việc nhận diện, phân kỳ và xác định mục tiêu, nhiệm vụ, cho đúng đắn các chặng đường trong thời kỳ quá độ lên CNXH ở Việt Nam là một vấn đề có giá trị lý luận và góp phần làm phong phú thêm kho tàng lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin về phân kỳ hình thái kinh tế - xã hội cộng sản chủ nghĩa. Với khoảng thời gian ở miền Bắc đã gần 70 năm, cả nước là 46 năm tiến hành xây dựng CNXH, trải qua 13 kỳ Đại hội và 35 năm thực hiện đường lối đổi mới rất cần có những đánh giá đúng về phân kỳ, vị trí, thành tựu, về cơ sở vật chất kỹ thuật đã xây dựng được trong các chặng đường đã đi qua của thời kỳ quá độ lên CNXH. Đại hội XIII của ĐCSVN đã xác định “Tầm nhìn và ĐHPT của đất nước trong văn kiện Đại hội XIII của Đảng”, có giá trị vừa đánh giá thành tựu và vừa tổng kết về nhận diện chặng đường của thời kỳ quá độ lên CNXH làm phong phú thêm lý luận Mác - Lênin ở dạng nước đặc thù là nông nghiệp lạc

hậu bỏ qua phát triển chế độ tư bản chủ nghĩa đi lên xây dựng CNXH.

Hai là, giá trị về tư tưởng

Trong điều kiện mô hình xã hội chủ nghĩa ở Liên xô và Đông Âu đã bị sụp đổ, các thế lực thù địch đẩy mạnh hoạt động chống phá các nước xã hội chủ nghĩa còn lại, trong đó có Việt Nam. Chúng tiến hành chiến lược “diễn biến hòa bình”, với nhiều thủ đoạn chống phá thâm độc trên các lĩnh vực của đời sống xã hội, trong đó có lĩnh vực tư tưởng, lý luận, với mục tiêu nhằm phủ nhận bản chất khoa học, cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin, vai trò lãnh đạo của các đảng cộng sản, thành tựu của CNXH hiện thực. Tính chất thâm độc của các thủ đoạn, hoạt động chống phá của các thế lực thù địch đối với các nước xã hội chủ nghĩa trong những năm gần đây là triệt để lợi dụng công nghệ thông tin, các trang mạng xã hội, với các chiêu trò đổi trắng thay đen, đưa các thông tin đúng sai lẫn lộn và sử dụng lực lượng bất mãn chính trị làm “ngọn cỏ” chống phá từ bên trong mỗi nước xã hội chủ nghĩa để kích động “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” chế độ xã hội theo quỹ đạo của chủ nghĩa tư bản. Chúng vu khống một cách trắng trợn cho rằng, do chủ nghĩa Mác - Lênin đã lỗi thời, lạc hậu, không còn phù hợp với thời đại hiện nay và cũng chỉ là một dạng của CNXH không tưởng....

Ở Việt Nam trong những năm gần đây, các thế lực thù địch cũng đã đẩy mạnh hoạt động chống phá nền tảng tư tưởng của Đảng Cộng sản Việt Nam, với các luận điệu sai trái rất đa dạng và tinh vi. Chúng ra sức phủ nhận vai trò, thành tựu của công cuộc đổi mới theo định hướng xã hội chủ nghĩa do Đảng ta khởi xướng và lãnh đạo. Với những luận điểm cho rằng do có các nước tư bản đầu tư vào Việt Nam nên mới có sự phát triển kinh tế - xã hội và cuộc sống, việc làm của người dân mới được cải thiện như hiện nay. Đảng ta lãnh đạo nhân dân ta đạt được những thành tựu ở mỗi kỳ đại hội, đặc biệt trong 35 năm tiến hành công cuộc đổi mới, với nhận định trong Văn kiện Đại hội XIII: “Đất nước chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay”, sẽ có giá trị tư tưởng không nhỏ. Đây là cơ sở phản bác các luận điểm sai trái, củng cố niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng đối với công cuộc đổi mới theo định hướng xã hội chủ nghĩa, vào chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; khả năng khắc phục khó khăn, phát huy sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại để từng bước hiện thực hóa mục tiêu “Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

Ba là, giá trị thực tiễn

Hiệu quả, uy tín của một đảng chính trị cầm quyền bao giờ cũng được đánh giá bởi thước đo thực tiễn với nhiều yếu tố, trên các lĩnh vực của đời sống xã hội: trong đó yếu tố quan trọng hàng đầu là có thực hiện đúng mục tiêu, đường lối đề ra không và có thúc đẩy sự nghiệp cách mạng tiến lên ở mức độ nào; có nâng cao tiềm lực mọi mặt của đất nước không, khắc phục khó khăn và nguy cơ đe dọa đến chủ quyền, an ninh quốc gia và nền độc lập dân tộc không; có cải thiện đời sống cho nhân dân lao động đến đâu và được quốc tế đánh giá như thế nào...

3. Kết luận

Nghiên cứu làm rõ nhận định của Đảng trong Văn kiện Đại hội XIII: “*Tầm nhìn và ĐHPT của đất nước trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng*”, còn có giá trị không nhỏ trong tổ chức quán triệt và triển khai thực hiện nghị quyết vào trong thực tiễn theo chức năng, nhiệm vụ của mỗi tổ chức đảng, mỗi bộ, ngành Trung ương, cơ quan, đơn vị, chức trách của mỗi cán bộ, đảng viên. Thực tế cho thấy, việc nhận thức đúng đắn về quan điểm đánh giá kết quả lãnh đạo của nhiệm kỳ Đại hội XII và về tầm nhìn, định hướng, mục tiêu, nhiệm vụ của nhiệm kỳ XIII, mục tiêu đến năm 2030 và 2045 là vấn đề không đơn giản đối với mỗi tổ chức đảng, mỗi cán bộ, đảng viên. Bởi lẽ, những vấn đề nêu ra trong Văn kiện XIII là sự hội tụ của nhiều yếu tố như trí tuệ, khoa học, chính trị, thực tiễn. Tầm nhìn và ĐHPT của đất nước đã xác định trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng chỉ trở thành lực lượng vật chất, khi được thâm nhập, quán triệt sâu sắc và tổ chức có hiệu quả trong hoạt động thực tiễn ở mỗi tổ chức đảng, mỗi cán bộ, đảng viên và quần chúng thì mới đạt được kết quả như mong muốn. Đồng thời, đó là cơ sở để mỗi tổ chức đảng, mỗi cán bộ, đảng viên làm tốt công tác tư tưởng, quán triệt, tuyên truyền cho sâu sắc đường lối Đại hội XIII của Đảng đến quần chúng và phê phán những luận điểm sai trái muốn phủ nhận vai trò lãnh đạo của ĐCSVN trong công cuộc đổi mới theo định hướng xã hội chủ nghĩa hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Tập I, II, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
3. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 2, 4, 5, 7, 11, Nxb CTQGST, Hà Nội